

Prosjektstyringsdokument
for
Arbeidsgruppe 3 – Kirkelig demokrati og valgordninger
Kirkelig organisering

		dd.mm.åååå	<i>Sekretær</i>	<i>Arb.gr leder</i>	<i>MMN</i>
Revisjon	Revisjonen gjelder	Dato	Utarb. av	Kontr. av	Godkj. av

Innhold

1. Innledning.....	3
1.1. Hensikt.....	3
1.2. Forkortelser og definisjoner	3
1.3. Mål for arbeidet	3
1.4. Organisering inkl. ansvar og myndighet.....	5
1.5. Nedbryting i deloppgaver.....	5
1.6. Kritiske suksessfaktorer.....	5
1.7. Fremdriftsplan	7
2. Referanser	8
3. Revisjonsoversikt.....	8

1. Innledning

1.1. Hensikt

Prosjektstyringsdokumentet skal gi grunnlag for styring av arbeidet i gruppen, og sikre at arbeidsgruppen leverer på fastsatte mål for arbeidet.

1.2. Forkortelser og definisjoner

Forkortelse/Definisjoner	Beskrivelse
Kirkevalgreglene	Korttittelen for dagens regler for valg av menighetsråd, bispedømmeråd og Kirkemøtet. Det finnes også egne regler for valg av kirkelig fellesråd og regler for valg av Kirkerådet.
PR/SFR	Forkortelse for «prostiråd»/«storfellesråd»
HU	Hovedutvalget for prosjekt organisering

1.3. Mål for arbeidet

Med basis i Kirkemøtets vedtak (KM 06/19) der det ber Kirkerådet om å fremme forslag om fremtidig arbeidsgiverorganisering og den øvrige kirkeordning, har Kirkerådet i sak KR 50/19 besluttet mandat for videre arbeid (se også sak KR 37/19). Kirkerådet har satt følgende mål for den nye organiseringen:

- frigjøre mest mulig ressurser til møter med folk lokalt og tilstrekkelige ressurser til å få kirken til å henge godt sammen lokalt, regionalt og nasjonalt
- legge til rette for at kirken når ut med evangeliet til flest mulig mennesker
- legge til rette for at kirken oppfyller samfunnsoppdraget som en folkekirke for alle som vil være med og som tar vare på den kristne kulturarven
- være enkel og funksjonell – den skal inneholde nasjonal regulering av det som er nødvendig og forenkle der det er mulig
- inneholde en god balanse mellom embete og råd, folkevalgte og ansatte
- være fleksibel, ved å gjøre det mulig å tilpasse ordningene etter ulike behov
- ivareta behovene til kirkens mange aktører: folkevalgte, ansatte, frivillige og dem som søker kirkens tjenester
- gi økt mulighet for strategisk ledelse av kirkens virksomhet lokalt
- ha fokus på kirkas arbeidsoppgaver i soknet og hvordan strategisk og faglig ledelse i soknet kan styrkes
- sikre at Den norske kirke skal være en attraktiv og rekrutterende arbeidsplass med god ledelse

Arbeidsgruppe 3 skal med basis i målene for den nye organiseringen, og sett hen Kirkerådets vedtak/mandat for Hovedutvalget, utrede følgende:

Sammensetning av og valgordning for kirkelige organer som del av det kirkelige demokratiet. Direkte valg til kirkelige organer skal vektlegges. Kirkerådet har også fastsatt at bispedømmerådet skal bestå. Det vil følge av den nye trossamfunnsloven at menighetsrådet vil bestå. Det foreslås derfor at arbeidsgruppens hovedfokus vil være på følgende kirkelige

organer: «prostirådet»/«storfellesrådet», bispedømmerrådet og Kirkemøtet, likevel slik at arbeidsgruppen også skal vurdere hva som er en hensiktsmessig innretning for bispedømmerådene i en ny organisering.

- *Kirkelig demokrati*: Innledningsvis vil arbeidsgruppen definere hva gruppen legger til grunn med begrepet kirkelig demokrati.
- «*Prostirådet*»/«*storfellesrådet*»: Utredning av spørsmål om hvordan rådet skal sammensettes, herunder representasjon fra sokn i prostiet/fellesrådsområdet, kommunal representasjon, geistlig representasjon og representasjon fra rettssubjektet Den norske kirke (f.eks. fra bispedømmerrådet). Videre skal arbeidsgruppen utrede spørsmål om valg til dette organet, herunder spørsmål om indirekte eller direkte valg. Spørsmål om ikke noen bør kontrollere og holde organet ansvarlig for sine beslutninger, skal også vurderes. Bispedømmerrådets relasjon til et eventuelt nytt felles organ, skal også vurderes.
- *Bispedømmerrådet*: Skal sammensetningen og valgordningen til bispedømmerrådet frikobles fra sammensetning og valgordning til Kirkemøtet eller videreføres som i dag? Hovedvekt vil være på det som kalles de leke medlemmene, samt prester og leke kirkelig tilsatte. Alternative løsninger til dagens ordning skal vurderes.
- *Kirkemøtet*: Utredning av hvordan dette organet skal sammensettes med hovedvekt på det som i dag kalles de leke medlemmene, samt prester og leke kirkelig tilsatte. Hvis Kirkemøtet ikke skal bestå av bispedømmerådene, hvordan skal valget til Kirkemøtet gjennomføres og hva skal være valgkretsene ved dette valget? Spørsmål om antall kirkemedlemmer bosatt i hver valgkrets skal påvirke hvor mange mandater det skal velges fra hver valgkrets, skal også vurderes.
- *Kirkerådet*: Sammensetning og valgordning.
- Arbeidsgruppen vil også utrede spørsmål om sammenhengen mellom disse ulike kirkelige organene, herunder eventuelt en ordning med «gjennomgående representasjon».
- Videre skal representasjon av unge i bispedømmeråd og Kirkemøtet, herunder spørsmål om lederen av Den norske kirkes ungdomsutvalg skal bli medlem av Kirkemøtet, vurderes.¹
- Arbeidsgruppen skal også vurdere spørsmål om ombudsplikt til kirkelige organer – plikten til å ta imot valg og møte i det kirkelige organet man er valgt til.

Det er fastsatt i mandatet at ordninger for direkte valg skal vektlegges i utredningen. Arbeidsgruppen legger til grunn at det innebærer at det vil bli utredet alternativer med direkte valg til de nevnte organene. Samtidig vil arbeidsgruppen vurdere antall organer velgerne vil bli bedt om å velge gjennom direkte valg, og om det er noen organer det vil være mer hensiktsmessig å velge gjennom indirekte valg.

Vurdering av eventuelle overgangsordninger i forbindelse med implementeringen, vil også være et tema som vil kunne utredes.

Av hensyn til en avgrensning av arbeidsgruppens oppgaver, er det noen problemstillinger som arbeidsgruppen neppe rekker å utrede tilfredsstillende:

- *Ordning med valg av døvemenighetenes representant i Oslo bispedømmeråd og*

---

¹ Kirkerådet i sak KM 13/20 vist til at «I prosjekt kirkelig organisering har delutredning 3 et ansvar for å utrede Kirkemøtets sammensetning i en bredere sammenheng (...). Spørsmålet om leder av Den norske kirkes ungdomsutvalg skal være medlem av Kirkemøtet, bør inngå i denne vurderingen.» Arbeidsgruppen bør derfor se på denne problemstillingen.

Kirkemøtet: Dette er nylig endret med virkning for valg av Kirkemøtet i 2019. Døves representasjon i Oslo bispedømmeråd og Kirkemøtet og valgordninger til disse anses derfor å ligge utenfor prosessen.

- *Ordning med valg av samiske representanter til bispedømmeråd og Kirkemøtet:* Dette er nylig endret med virkning for valg av Kirkemøtet i 2019 og 2020. Det anses derfor nødvendig å utrede endringer til dette i denne prosessen.

Arbeidsgruppens frist for leveranse er 1. august 2020.

1.4. Organisering inkl. ansvar og myndighet

Arbeidsgruppen jobber gjennom faste møter og på samhandlingsrom på nett. Møtene holdes i Oslo med mulighet for deltakelse via video. Arbeidsgruppens leder har ansvar for fremdrift. Arbeidsgruppens sekretær er hovedskriver. Enkelte av arbeidsgruppens medlemmer kan bli spurt om å bidra med tekstbidrag.

Møter i arbeidsgruppa:

- Tirsdag 21. januar 2020 kl. 10:00-16:00
- Mandag 24. februar 2020 kl. 10:00-16:00
- Tirsdag 24. mars 2020 kl. 10:00-16:00
- Mandag 20. april 2020 kl. 10:00-15:00
- Fredag 29. mai 2020 kl. 10:00-16:00
- Mandag 22. juni 2020 kl. 10:00-16:00

Som et ledd i arbeidet ønsker arbeidsgruppen å innhente erfaringer fra kirker i andre land. I den forbindelse vil det være ønskelig å invitere representanter fra andre lands kirker til en fagkonsultasjon i arbeidsgruppen (fortrinnsvis til møtet 24. februar 2020).

1.5. Nedbryting i deloppgaver

Arbeidsgruppens mandat deles opp i følgende styrbare «deloppgaver»:

- Deloppgave 1: Kartlegging av sammensetning og valgordninger til kirkelige organer i andre lands kirker (f.eks. Sverige, Danmark, Finland, Tyskland og England)
- Deloppgave 2: «Prostirådet»/«storfellesrådet» - sammensetning og valgordning
- Deloppgave 3: Kirkemøtet – sammensetning og valgordning, herunder eventuelle konsekvenser for Kirkerådet
- Deloppgave 4: Bispedømmerådet – sammensetning og valgordning
- Deloppgave 5: Unges representasjon i det kirkelige demokratiet
- Deloppgave 6: Ombudsplikt, overgangsordninger m.m.

1.6. Kritiske suksessfaktorer

Kritiske suksessfaktorer for prosjektet for å levere på mandatet innen fristen :

- At prosjektdeltakerne har nok tid til å bidra i prosjektet.
- At prosjektets forslag til løsninger anses som relevante for beslutningstakerne i Kirkemøtet og for interessenter.
- At prosjektet konsentrerer seg om de sentrale problemstillingene og ikke roter seg bort i bredden av problemstillinger som kan være relevante å utrede.

Kjente grensesnitt mot andre delprosjekter og hvordan disse skal håndteres.

- Prostens rolle: Skal prosten være medlem av «prostirådet»/«storfellesrådet»? Svaret på dette spørsmålet kan være forskjellig avhengig av om prosten blir daglig leder av «prostirådets»/«storfellesrådets» virksomhet eller ikke. Spørsmålet løses enten ved at avklares i arbeidsgruppe 3 etter at det har blitt avklart i andre arbeidsgrupper hva prostens rolle vil bli, eller ved at arbeidsgruppe 3 utarbeider alternative løsninger avhengig av hva slags rolle det blir.
- Skal «prostirådet»/«storfellesrådet» være felles organ for soknene, eller felles organ for soknene og rettssubjektet Den norske kirke? Svaret på dette spørsmålet vil kunne ha betydning for hvilke rettssubjekter som skal ha representasjon i fellesorganet.
- Hvilke oppgaver «prostirådet»/«storfellesrådet» eventuelt skal ha, er viktig å avklare med tanke på hvordan organet skal sammensettes. Dette må avklares av hovedutvalget.
- Sokneprestens representasjon i menighetsrådet og biskopens representasjon i bispedømmerrådet har et grensesnitt til arbeidsgruppe 2s arbeid med samvirkeprinsippet mellom «embete og råd».

Rammebetingelser

Etter tidsplanen for utredningsarbeidet for prosjekt kirkelig organisering er det lagt opp til at Kirkemøtet skal gjøre et prinsippvedtak på Kirkemøtet i 2022 som blir fulgt opp gjennom vedtak av konkrete bestemmelser på Kirkemøtet i 2023.

Neste kirkevalg er i 2023. For å gjennomføre kirkevalget kreves det at eventuelle endringer i regelverket, herunder endringer i sammensetning, må være fastsatt senest på Kirkemøtet i 2022. Kirkevalget 2019 evalueres og forslag om endringer i dagens valgordninger blir derfor utredet i linjen i Kirkerådets sekretariat, utenfor prosjektet, med evaluering, utarbeidelse av forslag til regelendringer og høring, med sikte på prinsippvedtak om endringer i Kirkemøtet 2021 fulgt opp av vedtak om konkrete regelendringer på Kirkemøtet i 2022. Evalueringen fra KIFO er ventet til Kirkerådets møte i juni 2020, og Kirkerådet vil etter planen ta stilling til de første veivalgene på sitt møte i september 2020. Resultatet av prosjektet vil derfor ikke kunne tre i kraft før etter en overgangsperiode, med første ordinære kirkevalg i 2027.

To andre prosesser i Kirkerådet og Kirkemøtet grenser også til delutredningens problemstillinger, men faller utenfor prosjektets mandat:

- *Ungdomsdemokrati i Den norske kirke*: Kirkemøtet i april 2020 vil ta stilling til et forslag til regler for ungdomsdemokratiet i Den norske kirke. I høringen om saken kom det opp et forslag om at lederen av Den norske kirkes ungdomsutvalg skal få stemmerett i Kirkemøtet, dvs. å bli et medlem av Kirkemøtet med fulle rettigheter. Kirkerådet har henvist spørsmålet til prosjekt kirkelig organisering og arbeidsgruppe 3 sitt arbeid med å se på Kirkemøtets helhetlige sammensetning.
- *Regler om felles menighetsråd for flere sokn*. I kirkeordningen for Den norske kirke, som ble vedtatt 1. april 2019 og vil tre i kraft når ny trossamfunnslov trer i kraft, anslagsvis 1. januar 2021, har Kirkemøtet bestemt at det skal åpnes opp for permanente ordninger med felles menighetsråd for flere sokn. For å ha klart et forslag til regelverk så snart som mulig etter 1. januar 2021, arbeider Kirkerådets sekretariat med regler om bl.a. sammensetning og valgordning til disse med sikte på vedtak i Kirkemøtet i april 2021.

Innledningsvis er det for øvrig ønskelig å kartlegge hvordan kirkelige organers sammensetning og valgordninger er i andre lands kirker (f.eks. Sverige, Danmark, Finland, Tyskland og England), for eksempel ved å invitere representanter fra slike kirker til en fagkonsultasjon med

arbeidsgruppen (fortrinnsvis til møtet 24. februar 2020).

Interessenter

Representanter fra Bønnelista og Åpen folkekirke og noen fra Nominasjonskomiteenes lister, vil være aktuelle interessenter. Arbeidsgruppen anbefaler at hovedutvalget har en dialog med disse interessentene.

Dersom arbeidsgruppen jobber med spørsmål om representasjon fra prester og leke kirkelig tilsatte i bispedømmeråd og Kirkemøtet, eventuelt også andre organer, vil fagforeninger for disse yrkesgruppene være aktuelle interessenter.

Kirkerådets utvalg for ungdomsspørsmål/Den norske kirkes ungdomsutvalg vil være interessant i forbindelse med spørsmål om unges representasjon i det kirkelige demokratiet. Det innhentes synspunkter fra utvalg for ungdomsspørsmål til arbeidsgruppen.

1.7. Fremdriftsplan

Oppstartsfase 16. januar 2020 – 1. februar 2020

- Første møte: 21. januar 2020 – mandat, kartlegging av dagens ordning – styrker og svakheter

Gjennomføringsfase 1. februar 2020 – 31. mai 2020

- Andre møte 24. februar 2020 – deloppgave 1. Deloppgave 2 og 3 startes.
- Tredje møte 24. mars 2020 – videre arbeid med deloppgave 2 og 3. Deloppgave 4 og 5 påbegynnes.
- (HU-møte 16. april 2020)
- Fjerde møte 20. april 2020 – deloppgave 1 ferdigstilles. Deloppgave 2, 3, 4 og 5 fortsetter.
- Femte møte 29. mai 2020 – deloppgavene 2, 3, 4 og 5 ferdigstilles. Deloppgave 6 påbegynnes og ferdigstilles. Utkast til rapport godkjennes og kvalitetssikres.

Kvalitetssikringsfase 30. mai 2020 – 30. juni 2020

- (HU-møte 18. juni 2020)
- Sjette møte 22. juni 2020

Avslutning, leveranse

- Rapporten ferdigstilles innen 26. juni 2020.

	Hovedaktivitet (fra PSN)	NOV	DES	JAN	FEB	MAR	APR	MAI	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT
0	Organiseringsfase og dialog med HU			16.									
1	Prosjektoppstart			21.									
2	Deloppgave 1 – andre kirkers ordninger				24.								
3	Deloppgave 2 – PR/SFR				24.	24.	20.	29.					

Styringsystem

4	Deloppgave 3 – Kirkemøtet				24.	24.	20.	29.					
5	Deloppgave 4 – bispedømmeråd					24.	20.	29.					
6	Deloppgave 5 – ungdomsrepresentasjon					24.	20.	29.					
7	Deloppgave 6 – ombudsplikt, overgangsordninger m.m.							29.					
8	Kvalitetssikring								22.				
9	Leveranse, samt oppfølgingsspørsmål								26.				

2. Referanser

	Referanser	Beskrivelse
[1]	Styrket demokrati i Den norske kirke	Utredning fra en arbeidsgruppe nedsatt av Kirkedepartementet for å utrede måter å styrke det kirkelige demokratiet på. Fra 2008. Siden den gang har det skjedd betydelige endringer i det kirkelige demokratiet, men det er fortsatt et viktig bakgrunnsdokument.
[2]	Jo Saglie (2008). «Valgordninger og kirkelig demokrati: En prinsipiell drøfting av utfordringer for det kirkelige demokratiet» i Stifoss-Hansen, Hans og Inger Furseth (red., 2008): Mellom prinsipper og pragmatisme. Analyser av høringer om staten og Den norske kirke. KIFO Perspektiv nr 18. Trondheim: Tapir akademisk.	Bakgrunnsdokument som ble presentert på arbeidsgruppens første møte. Artikkelen er gammel og spilte inn i en annen kontekst enn dagens, men noen av drøftingene kan være relevante i dag også.

3. Revisjonsoversikt

Rev.nr	Dato	Beskrivelse av hovedendring